

TAIDEYLIOPISTON AUDITOINTI

Authors **Hanna-Leena Pesonen, Antti Huntus, Julia Rapo, Rasmus Vuori, Mirella Harri & Mira Huusko. Taideyliopiston itsearviointiraportti (toim.) Riikka Mäki-Ontto & Alina Savolainen.**

Year of publication **2024**, FINEEC publications **19:2024**

Language **Finnish**

ISBN **978-952-206-880-4 pdf**

2.3 Uudistumista edistävä toimintakulttuuri

- HEI's self-assessment

Tilaa uudistumiselle ja rohkeille avauksille

Taideyliopiston strateginen tavoite on, että yliopisto on uudistuva ja viisaasti johdettu yhteisö, jossa annamme tilaa uudistumiselle ja rohkeille avauksille. Toimenpiteenä mahdollistamme kokeilut ja uudet avaukset, sujuvoitamme palveluita ja hyödynnämme digitalisaatiota.

Laatujärjestelmä tukee uudistumista jakamalla laatutyön ja toiminnan kehittämisen vastuut koko yhteisölle. Kannustamme antamaan palautetta ja kehittämään. Kokeilevan toimintakulttuurin syntymistä tuetaan mm. taiteen alojen rajat ylittävällä yhteistyöllä, uusilla koulutuksilla ja digitaalisten välineiden pilotoinnilla. Tutkijoita kannustetaan tekemään aloitteita uusien fokusalueiden kehittämiseen. Kokeiluille etsitään usein myös täydentävää hankerahoitusta.

Yliopistossa toteutettava taidetutkimus tuo taiteen keinot TKI-kentälle. Esimerkiksi Health, Narrative and the Arts -hankkeessa koulutetaan sosiaali- ja terveysalan ammattilaisia hyödyntämään tarinallisuutta omassa työssään. Erityisesti taiteellisen tutkimuksen lähestymistavat laajentavat tutkimustoiminnan totuttuja lähestymistapoja.

Taideyliopiston Uniarts Hub -esihautomo tukee luovan alan toimijoita liikeidean kehittämisessä ja yrityksen perustamisessa. Ohjelma tarjoaa tietoa ja tukea yrittäjyystaitoihin sekä testialustan taiteilijoiden ja taideopiskelijoiden liikeideoille.

Uusia kokeiluja arvioidaan perustoiminnan ja erityisesti projektitoiminnan arviointimallien mukaisesti.

Yhteistyöverkostot

Taideyliopiston strategisena tavoitteena on luoda yliopistosta houkutteleva yhteistyökumppani uusien ideoiden luomiseen, testaukseen ja pilotointiin sekä tehdä pääkaupunkiseudusta maailman vetovoimaisin oppimis- ja innovaatioekosysteemi. Yliopistolla on laaja-alaiset yhteistyöverkostot taide- ja yliopistokentän, kaupunkien sekä muiden yhteiskunnallisten toimijoiden kanssa. Yhteistyötä tehdään kansainvälisellä, kansallisella ja alueellisella tasolla.

Taidekentän toimijat ovat Taideyliopiston elintärkeä yhteistyökumppani. Yliopistolla on lukuisia yhteistyöjärjestelyjä- ja sopimuksia taidekentän toimijoiden kanssa. Taidekentän kanssa tehtävän yhteistyön tavoitteena on mm. saada näkyvyyttä ja tilaa Taideyliopiston toiminnalle.

Muut korkeakoulut ovat Taideyliopiston tärkeitä kumppaneita. Helsingin yliopiston kanssa Taideyliopistolla on kaksi yhteisprofessuuria. Pääkaupunkiseudun yliopistojen kanssa kehitetään mm. yhteistä kielikoulutusta.

Alueellista yhteistyötä tehdään erityisesti pääkaupunkiseudulla, Seinäjoella, Kuopiossa ja Järvenpäässä, missä Taideyliopistolla on toimipisteet. Alueellisen yhteistyön tavoitteena on tukea ja vahvistaa alueellista kulttuuritoimintaa ja harrastuneisuutta sekä lisätä vaikuttavuutta ja vuorovaikutusta alueella. Taideyliopistolla on esim. Helsingin kaupungin rahoittama Uniarts Hub - esihautomo -ohjelma. Seinäjoella Taideyliopisto toimii osana Seinäjoen yliopistokeskusta. Sibelius-Akatemian nuorisokoulutus tekee yhteistyötä musiikkiopistojen kanssa.

Taideyliopisto on mukana kahdeksan eurooppalaisen yliopiston yliopistoallianssissa. Tavoitteena on kehittää korkeatasoista koulutusta, tutkimusta ja innovaatioita sekä lisätä liikkuvuutta. IN.TUNE - Innovative Music & Art Universities in Europe -hanke on ensimmäinen musiikkilähtöinen monitaiteinen yliopistoallianssi Euroopassa. Taideyliopisto on OKM:n tuella käynnistänyt afrikkalaisten kumppaneidensa kanssa hankkeita, joiden tavoitteena on kehittää pedagogisia menetelmiä ja opetussisältöä ja vahvistaa globaaleja kumppanuuksia. Yliopiston muita tärkeitä kv-yhteistyöverkostoja ovat mm. taiteen korkeakoulutuksen Euroopan laajuinen verkosto ELIA ja musiikkikasvatuksen järjestö ISME.

Taideyliopiston alumnitoiminta on aktiivista ja alumnit ovat kiinteä osa yliopistoyhteisöä. Alumnit toimivat mm. tuntiopettajina tai opiskelijoiden kummeina ja mentoreina. Alumnien kantoja kuullaan systemaattisesti yliopiston keskeisissä prosesseissa kuten strategiatyössä ja koulutuksen kehittämisessä. Alumnien roolia yliopiston varainhankinnassa on kehitetty. Vuosittain valitaan kolme vuoden alumnia, joiden kautta tuodaan esiin alumniemme toiminnan laajaa vaikuttavuutta yhteiskunnassa. Yliopisto ylläpitää yhteyttä alumniensa kanssa säännöllisellä uutiskirjeellä, joka sisältää mm. tietoa toiminnasta ja koulutusmahdollisuuksista sekä kutsuja osallistua yliopiston toimintaan ja sen arviointiin. Alumnitoimintaa kehitetään alumnitoiminnan avulla sekä tapaamalla alumneja vuosittaisessa alumnitapahtumassa.

Säätiöt ja muut yksityiset lahjoittajat ovat Taideyliopiston tärkeä kumppani. Taideyliopiston johto pitää nykyisiin ja mahdollisiin rahoittajiin säännöllistä yhteyttä. Yhteistyökumppaneille,

rahoittajille ja lahjoittajille raportoidaan säännöllisesti toiminnasta, lahjoitusvarojen käytöstä ja vaikuttavuudesta. Pyrkimyksenä on vahvistaa kumppanuuksia yksityisten rahoittajien kanssa.

Yhteistyöverkostoja hallinnoidaan sekä yksiköissä että yhteisesti koko yliopistossa. Kumppanuuksia ja niiden jatkoa arvioidaan suhteessa omaan toimintaan ja yhteistyössä saavutettuihin hyötyihin. Yliopiston johto ja muu yhteisö osallistuu aktiivisesti uusien tarpeellisten kumppanuuksien ja yhteistöiden kartoittamiseen.

Taideyliopiston tavoitteena on perustaa vaikuttajafoorumi, joka kokoaa yhteen eri yhteiskunnan sektorien edustajia, kuten elinkeinoelämää, kuntia ja kaupunkia, kolmannen sektorin ja kansalaisyhteiskunnan toimijoita sekä taidekentän edustajia. Tavoitteena on luoda ja jakaa visio taiteen ja kulttuurin positiivisista mahdollisuuksista tulevaisuuden yhteiskunnan rakentamisessa ja löytää konkreettisia keinoja tämän vision toteuttamiseksi.

Vahvuudet

Moninaiset yhteistyöverkostot myös kansainvälisesti.

Alumnit ja sidosryhmät ovat orgaaninen osa yliopiston toimintaa.

Kehittämiskohteet

Toimintakulttuurin ja tilojen tulisi tukea entistä vahvemmin rohkeita avauksia ja toiminnan kehittämistä.

Kumppanuuksien vahvistaminen yksityisten rahoittajien kanssa.

Neuvoa-antavan vaikuttajafoorumin perustaminen.

2.3 Uudistumista edistävä toimintakulttuuri

- Assessment of the audit team

Taideyliopistossa on vahva ja rohkea kokeilukulttuuri

Taideyliopiston yhtenä strategisena kärkeenä on, että siellä on tilaa uudistumiselle ja rohkeille avauksille. Taideyliopiston runsas julkinen taiteellinen toiminta ja tätä kautta avautuva yhteiskunnallinen suhde on oma merkittävä ja ainutlaatuinen vaikutuskanavansa. Taiteen vapauden vuoksi tätä toimintaa ei tule auditointiryhmän mielestä jatkossakaan välineellistää liikaa, vaan antaa sen muovautua ja kukoistaa autonomisesti, kuten yliopisto on tehnytkin.

Kokeilukulttuuri ja yhteisöllinen toiminta oli selkeä vahvuus osassa akatemioita. Osa opettajista toivoi silti nykyistä enemmän kokeiluja perinteiden säilyttämisen lisäksi.

Taideyliopiston opetushenkilöstö piti yliopiston vahvuutena henkilöstön ammattitaitoa, sitoutuneisuutta ja intohimoa omaan työhönsä ja omaan taiteenalaansa. Henkilöstö on vahvasti kiinnittynyt niin Taideyliopistoon kuin koko yhteisöön. Opettajat kokivat yliopiston voimavaraksi kriittisyyden, hierarkioiden vähäisyyden ja kollegiaalisuuden sekä yliopiston kolme erilaista akatemiaa. Akatemioista ja niiden erisnimistä oltiin ylpeitä. Opettajat antoivat kiitosta Taideyliopiston toimintakulttuurista, jossa huomioidaan eriakatemit ja niiden erityispiirteet. Akatemioiden omat toimintatavat eivät henkilöstön mielestä estä yhteistyötä. Henkilöstö koki yliopiston sisäisen verkostoitumisen olevan olennainen osa toimintaa, ja siihen on myös rohkaistu. Toisaalta haastateltavat ja työpajojen osallistujat olivat suhteellisen yksimielisiä siitä, että sisäistä yhteistyötä ja yhteistä toimijuutta tulee vielä kehittää. Yhteinen toimijuus voi olla vahvaa pienten yksiköiden sisällä, mutta yksiköiden välillä tai yliopiston tasolla vähäisempää.

Yksittäisten akatemioiden toimintakulttuurissa omat vahvat perinteet kietoutuvat osaksi niiden historiallista brändiä. Tämä on sekä vahvuus että kehittämiskohde. Yhtäältä akatemit ovat kehittyneet huippuunsa hiotuksi ammattilaisten tuottajiksi ja niiden korkea taso tunnustetaan kansainvälisesti. Auditointivierailun haastateltavien mukaan akatemit konkretisoivat ja tukevat ruohonjuuritason yhteyksien luomista ja yhteistyötä sidosryhmien kanssa. Toisaalta akatemioiden autonomiasta ei saisi tulla yhteisen toimintakulttuurin rakentamista ehkäisevä tai yhteistä suunnittelua jäykistävä tekijä. Taideyliopistolla on mahdollisuus olla akatemiaan huomattavasti laaja-alaisempi taide- ja kulttuurialan yhteiskunnallinen vaikuttaja, jos se onnistuu luomaan innostuneen ja rohkean yhteiskehittämisen hengen.

Taideyliopistossa vallitsee avoin ja innovatiivinen keskustelukulttuuri. Opetushenkilöstö ja opiskelijat työskentelevät tiiviisti yhdessä. Henkilöstötyöpajan mukaan yksi yliopiston vahvuuksista on henkilöstön ja opiskelijoiden vuorovaikutus, joka perustuu avoimeen, tasa-arvoiseen keskusteluun, tiedon jakamiseen ja yhteisten ongelmien ratkaisemiseen. Opiskelijoiden toiveet ja pyynnöt ovat myös keskeinen kehittämisideoiden lähde. Lähestymistapa on opiskelijalähtöinen ja edistää vuorovaikutusta, luovaa ajattelua ja opiskelijoiden näkemysten ja osaamisen hyödyntämistä toiminnassa.

Alumnit ovat vahvasti läsnä yliopiston toiminnassa

Haastatteluun osallistuneet sidosryhmien edustajat arvostivat Taideyliopiston toimintaa: ne tunnustavat Taideyliopiston rohkeana toiminnan kehittäjänä, ajassa elävänä ja eteenpäin katsovana. Työtä vahvistavat hyvät yhteydet alumneihin ja alumnien aktiivinen osallistuminen tuotantoihin. Taideyliopiston tiivis yhteistyö alumneihin onkin yliopiston merkittävä vahvuus, joka vahvistaa opiskelijoiden ammattitaitoa ja luo jatkumoa opintojen ja työelämän välille. Alumniverkosto tarjoaa arvokasta tietoa työelämästä ja mahdollisuuksia verkostoitumiseen. Taidealan työelämä on monimuotoista ja pirstoutunutta, mikä tekee työelämän osaamistarpeiden ymmärtämisestä haastavaa.

Auditointiryhmä pitää tärkeänä tunnistaa ja ylläpitää ymmärrystä työelämän kehittymisestä. Taideyliopiston tulee jatkossakin ylläpitää aktiivista vuoropuhelua alumnien kanssa, jotta eri koulutusohjelmissa ymmärrettäisiin nykyistä paremmin työelämän tarpeita ja trendejä ja jotta alumniverkosto tukisi osaltaan taiteen ja taideopetuksen tärkeyttä yhteiskunnassa. Alumniverkosto voisi auttaa muiden sidosryhmien kanssa myös Taideyliopiston varainhankinnan laajentamisessa.

Taideyliopiston sidosryhmäyhteistyöstä syntyy auditointihaastattelujen perusteella myönteinen kuva. Sidosryhmät arvostavat yliopistoyhteisön inhimillisiä vahvuuksia: rohkeutta, luovuutta, lähestyttävyyttä ja avoimuutta. Yhteistyön syventämiselle ja edelleen kehittämiseksi on lisäksi edellytyksiä puolin ja toisin. Maakunnissa sidosryhmä- ja yritysryhmäyhteistyötä tulee kehittää alueiden erityispiirteet ja -tarpeet huomioiden. Lisäksi auditointihaastatteluissa nostettiin esiin, että avoimuutta ja yhteyksiä työelämään ja ympäröivään yhteiskuntaan olisi mahdollista vahvistaa koko yliopistossa. Esimerkiksi akatemioiden välillä oli tässä eroja.

Verkostoja voisi hyödyntää vielä laajemmin toiminnan kehittämisessä

Taideyliopisto osallistuu aktiivisesti käynnissä olevaan kulttuuripoliittiseen keskusteluun ja on tukemassa sen kehittymistä ja uudistumista. Uudistumishalua ja rohkeutta korostaa kiinnittyminen sosiaalisen ja kulttuurisen kestävyys-teemoihin sekä ekologiseen kestävyys-teen. Taideyliopisto vaalii suomalaisen yhteiskunnan sivistystä ja kirittää siinä eteenpäin. Auditointihaastatteluiden mukaan yliopiston henkilöstö haluaa uudistua ja kehittää muun muassa erilaisten valtarakenteiden tunnistamista, syrjimättömyyttä, kielellisiä ja kulttuurisia oikeuksia sekä moninaisuutta.

Henkilöstötyöpajassa opettajat nostivat esiin kansainvälisen ja kansallisen verkostoyhteistyön merkityksen, kuten uusien näkökulmien ja tutkimusyhteistyön syntymisen, mutta myös osana ratkaisujen etsimisessä taidekentän ja modernin maailman ongelmiin. Auditointiryhmän mukaan Taideyliopiston olisi mahdollista hyödyntää verkostoja vielä laajemmin toimintansa kehittämisessä.

Taideyliopisto on mukana In.Tune – Innovative Music & Art Universities in Europe -yliopistoallianssissa. Taideyliopisto on merkittävä ja pitkäaikainen jäsen esimerkiksi Euroopan taiteen korkeakoulutuksen verkostossa Eliassa ja ISME (International Society of Music Education) -verkostossa. Auditointivierailulla mainittiin myös näitä pienempinä verkostoina kuvataiteen ekologisen kestävyys-teen ajankohtaiset verkostot, kuten Kestävä kuvataide ja Vihreä paletti. Auditointivierailun perusteella läheisiä kumppaneita ovat myös Pohjoismaiden ja Baltian maiden taideyliopistot. Taideyliopisto toimii aktiivisesti eri taidealojen kenttien kanssa niin eri alueilla kuin kansallisestikin.

Auditointihaastatteluiden mukaan Taideyliopiston kansallinen korkeakoulu-yhteistyö on toimivaa yliopiston eri toimipisteissä, ja toiminta tukee yliopiston alueellista vuorovaikutusta ja vaikuttavuutta. Taideyliopisto tekee tutkimusyhteistyötä eri yliopistojen kanssa esimerkiksi yhteisprofessoreiden avulla. Taideyliopiston olisi mahdollista etsiä uusia kokeiluja ja projekteja

sidosryhmäyhteistyötä kehittämällä ja rakentamalla lisää yhteyksiä esimerkiksi kestävyyden alueilla toimiviin järjestöihin.